

XÂY DỰNG CHIẾN LƯỢC BẢO VỆ BIÊN GIỚI QUỐC GIA THỜI KỲ HỘI NHẬP QUỐC TẾ

■ Đại tá, TS. TRẦN NAM CHUÂN (*)

Nghị quyết lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa IX đã khẳng định mục tiêu của chiến lược Bảo vệ Tổ quốc (BVTQ) trong tình hình mới là: “Bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ; bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa (XHCN); bảo vệ sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc; bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và nền văn hoá; giữ vững ổn định chính trị và môi trường hòa bình, phát triển đất nước theo định hướng XHCN”.

Về quốc phòng, mục tiêu xác định là: “Tăng cường sức mạnh quốc phòng, khả năng phòng thủ BVTQ; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định; ngăn ngừa và đẩy lùi mọi nguy cơ; làm thất bại mọi âm mưu thủ đoạn chiến lược của các thế lực thù địch; bảo vệ vững chắc độc lập chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc Việt Nam XHCN”. Trên cơ sở quán triệt những quan điểm chung, Nghị quyết tám của Ban Chấp hành Trung ương đã xác định những quan điểm, tư tưởng chỉ đạo tổ chức thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, BVTQ trong tình hình mới. Từ thực trạng tình hình quản lý bảo vệ chủ quyền an ninh biên giới quốc gia của nước ta hiện nay đang đặt ra những vấn đề cấp bách về tăng cường khả năng quản lý, bảo vệ trong tình hình mới. Theo chúng tôi cần nghiên cứu một số vấn đề cơ bản về xây dựng chiến lược bảo vệ biên giới quốc gia trong thời kỳ hội nhập quốc tế:

Trước hết, phải tăng cường xây dựng sức mạnh quốc phòng và nền biên phòng toàn dân (BPTD) vững chắc

Sức mạnh quốc phòng được tạo ra từ một

nền quốc phòng toàn dân (QPTD), toàn diện; được bắt nguồn từ sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc; từ sức mạnh của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng và sự điều hành của Nhà nước; là sự nghiệp do toàn Đảng, toàn dân, toàn quân thực hiện. Muốn có sức mạnh quốc phòng, phải trên cơ sở xây dựng tiềm lực QPTD và thế trận QPTD toàn diện, phát triển vững chắc. Trong xây dựng tiềm lực QPTD, cùng với việc tăng cường xây dựng sức mạnh quốc phòng phải luôn coi trọng xây dựng nền BPTD và thế trận BPTD. Bởi vì, đó là tiềm lực cơ bản trong các tiềm lực, trong đó xây dựng nền BPTD là một nội dung cốt lõi trong xây dựng thế trận lòng dân, một sức mạnh được tạo ra từ truyền thống đại đoàn kết toàn dân tộc trên nền tảng vững chắc của hệ thống chính trị và cơ sở chính trị của cả nước và của cơ sở, địa phương.

Mặt khác, tiềm lực QPTD được tạo ra bởi sự kết hợp chặt chẽ sức mạnh của các lĩnh vực: chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quân sự, quốc phòng, an ninh và đối ngoại...; bằng sự phối hợp hoạt động của các cấp, các ngành từ trung ương đến địa phương, cơ sở; sự phối hợp hiệp đồng thống nhất giữa các lực lượng trong quản lý bảo vệ chủ quyền an ninh biên giới, lấy lực lượng bộ đội biên phòng làm nòng cốt; trên cơ sở phát huy ý thức tự lực, tự cường, kết hợp nội lực với ngoại lực để bảo vệ vững chắc biên cương Tổ quốc trong mọi tình huống.

Để xây dựng nền BPTD và thế trận BPTD vững chắc, vấn đề quan trọng hàng đầu là phải phát huy tốt vai trò lãnh đạo của Đảng ở từng cấp đối với sự nghiệp quốc phòng. Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã xác định: “Tăng cường quốc phòng, giữ vững an ninh quốc gia toàn vẹn lãnh thổ là nhiệm vụ trọng yếu thường xuyên của Đảng, Nhà nước và của toàn dân,

(*) Viện Chiến lược quân sự, Bộ Quốc phòng

trong đó Quân đội nhân dân và Công an nhân dân là lực lượng nòng cốt”. Sự lãnh đạo của Đảng phải trên cơ sở nắm vững quan điểm dựa vào dân, giáo dục, phát động trách nhiệm của toàn dân tham gia xây dựng, củng cố quốc phòng giữ vững biên cương của Tổ quốc. Đồng thời, phải không ngừng tăng cường vai trò quản lý của Nhà nước về biên giới lãnh thổ trong hội nhập quốc tế. Sự quản lý, điều hành của Nhà nước về biên giới phải thật sự chặt chẽ, cần thể chế hóa bằng cơ chế, chính sách và luật pháp đối với các nội dung cho phù hợp với từng đối tượng, từng cấp. Mọi chủ trương, chính sách trong quản lý, điều hành của Nhà nước về bảo vệ chủ quyền biên giới đều phải nhằm tập hợp được sức mạnh tổng hợp của nền BPTD, huy động cao nhất mọi khả năng của toàn dân tham gia quản lý, bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia.

Lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc ta qua các thời kỳ đã chứng minh rất rõ vai trò của quần chúng nhân dân là cực kỳ quan trọng. Sức mạnh của dân tộc ta ở mọi thời đại đều từ sức mạnh của toàn dân. Khi dân chúng một lòng, đồng tâm, hiệp lực; khi lòng dân đã quyết, chí dân đã bền thì không khó khăn, trở ngại nào ngăn cản được. Nhận rõ điều đó, ông cha ta đã xác định sức mạnh của dân là: “Đễ trăm lần không dân cũng chịu, khó vạn lần dân liệu cũng xong”; dân là nền móng vững chắc, nên “dân là gốc”; vì thế mới có “kế sâu rễ, bền gốc là thượng sách để giữ nước”. Thực tế là nơi nào có nền BPTD vững chắc, nhân dân đoàn kết, yên tâm, phấn khởi, tin tưởng ở các cấp lãnh đạo thì mọi việc ở đó đều thực hiện thành công. Ngược lại, nơi nào để cho dân bất bình, mất lòng tin ở cấp lãnh đạo thì nơi ấy tình hình không ổn định, luôn có diễn biến phức tạp. Mặt khác, những nơi cơ sở chính trị yếu kém, vai trò lãnh đạo bị buông lỏng, không nắm được quần chúng, lòng dân không yên, mất niềm tin thì ở đó các thế lực thù địch sẽ lợi dụng lôi kéo, kích động, chia rẽ nhân dân, gây nên nhiều vụ việc phức tạp, làm mất ổn định chính trị.

Vì vậy, việc tạo dựng cho được “thế trận lòng dân” vững chắc là một nội dung cực kỳ quan trọng, là nhân tố quyết định của sức mạnh quốc phòng và nền biên phòng trong bảo vệ chủ quyền biên giới lãnh thổ. Như vậy, vấn đề cơ bản về xây dựng chiến lược bảo vệ biên giới

quốc gia trong thời kỳ hội nhập quốc tế, trước hết cần tăng cường xây dựng sức mạnh quốc phòng trên cơ sở nền QPTD, gắn với nền BPTD, toàn diện và an ninh nhân dân vững chắc.

Hai là, xây dựng chiến lược bảo vệ biên giới quốc gia thời kỳ hội nhập quốc tế cần nắm vững quan điểm: chủ động, tích cực, phòng thủ, phòng ngừa và đấu tranh quốc phòng giữ vững biên cương của Tổ quốc

Quản lý và bảo vệ biên giới thời kỳ hội nhập quốc tế là vấn đề đặc biệt quan trọng được xác định là chiến lược bảo vệ biên giới, giữ vững chủ quyền an ninh quốc gia và để phòng thủ đất nước, tạo ra sức mạnh toàn diện, kết hợp chặt chẽ hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và BVTQ Việt Nam XHCN. Nhưng trong khi tiến hành những công việc đó phải hết sức chú trọng phát huy tính chủ động, tích cực và chỉ có như vậy mới quản lý, bảo vệ vững chắc chủ quyền an ninh quốc gia.

Trong quá trình hội nhập quốc tế, với những diễn biến phức tạp, khó lường, luôn có tác động về nhiều mặt đến công cuộc xây dựng và BVTQ, nếu phát huy tốt chủ động, tích cực ngay trong xây dựng, chuẩn bị và quá trình đấu tranh quốc phòng bảo vệ vững chắc chủ quyền biên giới quốc gia sẽ giúp ta giải quyết có hiệu quả những tình huống khó khăn phức tạp, kịp thời ngăn chặn và đẩy lùi mọi nguy cơ chiến tranh, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định để xây dựng và phát triển đất nước.

Chủ động, tích cực trong đấu tranh bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia được thể hiện trước hết là luôn đề cao ý thức cảnh giác, thường xuyên theo dõi nắm bắt tình hình, tổ chức thu thập, phân tích và dự báo chính xác những diễn biến có liên quan tới quốc phòng - an ninh, chủ quyền biên giới. Công tác nắm tình hình đòi hỏi phải toàn diện, chủ động kết hợp nhiều nguồn, nắm cả về địch, về ta, cả trong và ngoài nước, từ xa đến gần, trên đất liền và trên biển, đảo... Nhờ đó, chúng ta mới luôn chủ động trong phân tích, đánh giá, có đối sách đúng đắn, chính xác, kịp thời trong xử lý tình huống và không bị động, bị bất ngờ.

Chủ động, tích cực còn thể hiện trong chỉ đạo củng cố, xây dựng tiềm lực quốc phòng, thế trận quốc phòng, xây dựng khu vực biên giới vững mạnh toàn diện; xây dựng lực lượng

nòng cốt, chuyên trách quản lý, bảo vệ biên giới thực sự vững mạnh về mọi mặt, đủ sức hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ trong tình hình hội nhập quốc tế. Trong quản lý, bảo vệ chủ quyền an ninh biên giới Tổ quốc, sự chủ động, tích cực biểu hiện cụ thể trong tiến trình hội nhập quốc tế, là vừa hợp tác vừa đấu tranh; chủ động trong vận dụng đúng đắn các đối sách kết hợp với nhiều biện pháp để ngăn chặn, đẩy lùi mọi nguy cơ, loại trừ mọi mầm mống địch có thể lợi dụng tạo cơ hội can thiệp.

Quốc phòng của đất nước vững mạnh phải trên cơ sở tổ chức phòng thủ vững chắc. Tính vững chắc trong phòng thủ của đất nước được thể hiện bằng sự kết hợp một cách toàn diện, chặt chẽ giữa các mặt, các lĩnh vực, các cấp, các ngành; kết hợp giữa lực lượng quốc phòng với thế trận quốc phòng; giữa đấu tranh kinh tế với chính trị, đối ngoại và sẵn sàng kết hợp với đấu tranh bằng an ninh và quân sự khi cần thiết. Muốn bảo vệ vững chắc biên giới trong thời kỳ hội nhập quốc tế, Đảng, Nhà nước ta cần tăng cường hợp tác quốc tế giải quyết các vấn đề biên giới, vùng biển, đảo, tạo môi trường ổn định, xây dựng biên giới hòa bình, ổn định và hữu nghị với các nước láng giềng; đẩy mạnh quan hệ hợp tác biên phòng với các nước trong khu vực và thế giới, thực hiện giữ cho "trong ấm, ngoài êm", tập trung bảo đảm trong sạch, ổn định từ bên trong; đồng thời ngăn chặn mọi nguy cơ tác động từ bên ngoài; có biện pháp chủ động, tích cực phối hợp đấu tranh, ngăn chặn những quan điểm sai trái, những luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc của các thế lực thù địch ngay từ bên ngoài.

Ba là, xây dựng thế trận biên phòng, nền BPTD, toàn diện, có trọng điểm, gắn chặt với thế trận QPTD và thế trận an ninh nhân dân (ANND), phù hợp với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ chủ quyền an ninh biên giới quốc gia

Thế trận BPTD là thế trận toàn dân giữ nước, khi xây dựng cần nắm vững yêu cầu là phải dựa vào dân; xây dựng thế trận BPTD, nền BPTD gắn với thế trận QPTD và thế trận ANND, thế bố trí của các ngành kinh tế, xã hội, ngoại giao và với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội từ nay đến năm 2020, tầm nhìn 2030... nhằm tạo thành "thế trận tổng hợp, đa năng, nhiều tầng, nhiều

tuyến". Thế trận QPTD gắn với thế trận BPTD nhằm mục tiêu đối phó thắng lợi với mọi tình huống, nhưng trước hết và hàng đầu là chống "diễn biến hoà bình", bạo loạn lật đổ, ly khai, xung đột vũ trang trên biên giới, biển, đảo. Xây dựng thế trận BPTD, toàn diện, trên cả nước, từ xa, liên hoàn, vững chắc, linh hoạt và phải tập trung vào trọng điểm các khu vực biên giới, vùng biển, hải đảo, biên cương của Tổ quốc, có khả năng chuyển hoá nhanh chóng, tạo được sự răn đe đối với thù trong và giặc ngoài.

Xây dựng thế trận và nền BPTD, thực chất là quy hoạch và bố trí tiềm lực, lực lượng hoạt động của bộ đội biên phòng gắn với lực lượng ANND theo ý định chiến lược. Trong 10 đến 15 năm tới cần tập trung đẩy nhanh quy hoạch bố trí, nâng chất lượng tổ chức, xây dựng khu vực phòng thủ tỉnh (thành phố); hoàn thiện việc phân vùng khu vực biên phòng chiến lược; xác định và tổ chức xây dựng các đồn biên phòng trong điều kiện mới; hoàn chỉnh thể bố trí lực lượng chuyên trách biên phòng thời bình, thời chiến; hoàn thành cơ bản bố trí thế trận biên phòng, kết hợp quốc phòng với kinh tế. Chăm lo cải thiện, nâng cao đời sống nhân dân, quy hoạch, bố trí lại các vùng dân cư trên một số tuyến biên giới, biển đảo trọng điểm, kết hợp phát triển kinh tế với xây dựng thế trận QPTD.

Trên đây là một số vấn đề cơ bản nêu lên để tiếp tục nghiên cứu, góp phần hoàn chỉnh lý luận xây dựng chiến lược bảo vệ biên giới chủ quyền an ninh quốc gia trong thời kỳ mới, qua đó mong muốn có nhiều ý kiến nghiên cứu bổ sung một số giải pháp, giải quyết những khó khăn, vướng mắc trong hoạt động thực tiễn. Kiến nghị với Đảng, Nhà nước, chỉ đạo các bộ, ngành chức năng sớm ban hành các văn bản quy phạm pháp luật, quy định, quy chế phối hợp giữa các lực lượng; đồng thời làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức cho toàn dân về xây dựng chiến lược bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia. Đẩy mạnh công tác xây dựng, hoàn chỉnh hệ thống pháp luật về biên giới và tổ chức, quản lý bảo vệ biên giới, vùng biển - đảo nhằm tăng cường sự quản lý của Nhà nước đối với biên giới. Xây dựng Bộ đội biên phòng vững mạnh toàn diện bảo đảm quản lý, bảo vệ vững chắc biên giới, vùng biển và hải đảo của Tổ quốc □